

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
Олефіренко Т. О.

«02» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Сучасні напрямки зарубіжної психології

освітнього рівня	магістр
галузі знань	01 Освіта
спеціальності	013 Початкова освіта

Шифр за навчальним планом **ВВІ.1.04**

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Сучасні напрямки зарубіжної психології» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «___» _____2020 року, протокол № ____ .

Розробники програми: канд. психолог. наук, доцент Лапченко І.О.

Затверджено на засіданні кафедри психології і педагогіки

«30» серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____

Лапченко І. О.

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.1.04

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта	Кількість кредитів - <u>3</u>		Методи навчання (аудиторні та дистанційні) <u>Лекції із застосуванням слайдів і фільмів. Семінарські заняття.</u>
Спеціальність 013 Початкова освіта	Загальна кількість годин – <u>90 год.</u>		
Освітній рівень <u>магістр</u>	<u>Денна</u>	<u>Заочна</u>	
	Лекції:		
	<u>10</u>	<u>8</u>	
Статус дисципліни <u>Нормативна</u>	Семінарські заняття:		
	<u>6</u>	<u>4</u>	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом <u>1-2-й</u>	Лабораторні заняття:		Форми поточного контролю <u>Модульні контрольні роботи</u>
	Індивідуальна робота:		
Семестр <u>1-2-й</u>	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: <u>2 год.</u> - самостійна робота: <u>5 год.</u>	<u>74</u>	<u>78</u>	Форма підсумкового контролю <u>Залік (диференційований)</u>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – <u>українська</u>	<u>1,4/8,5</u>	<u>1/9</u>	

Предмет вивчення навчальної дисципліни є зміст основних напрямів сучасної зарубіжної психології, основних сучасних концепцій та шкіл, їх представників.

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Історія психології», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психотерапія»

Мета і завдання навчальної дисципліни: сформувати у студентів систему знань і компетентностей, щодо різноманітності напрямів та течій сучасної зарубіжної психології; розкрити основні теоретичні положення сучасних напрямів зарубіжної психології, внесок їх представників у розвиток психологічної науки;

навчити студентів аналізувати та порівнювати основні психологічні напрями, школи та течії сучасності;

сформувати цілісну картину розвитку психологічних ідей та компетентностей у професійній діяльності психолога за кордоном.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Знати:</i> стан сучасної зарубіжної психології, її методологічні проблеми; теоретичні положення основних напрямів зарубіжної сучасної психології: психодинамічного, когнітивного та гуманістично-орієнтованих підходів у сучасній психології; основних представників кожного з підходів, їх внесок у розвиток сучасної психології; сучасні течії, концепції, їх представників та їх внесок у розвиток кожного з підходів; спільні та відмінні риси кожного з підходів; <i>Вміти:</i> Планувати свою діяльність як психолога з	- застосовувати знання про різні напрямки сучасної зарубіжної психології у практичній діяльності; - використовувати різноманітні психологічні теорії у психологічному дослідженні; - орієнтуватись у застосуванні певних психологічних теорій у су-

урахуванням теоретичних положень кожного з підходів; аналізувати практичні ситуації з позиції кожного з підходів сучасної психології; орієнтуватися у сучасних течіях та вміти співвідносити їх з будь-яким з підходів; враховувати досягнення та критику даних підходів; володіти специфічною термінологією психодинамічного, когнітивно-поведінкового та гуманістично-екзистенціального підходів зарубіжної психології; використовувати знання напрямів сучасної зарубіжної психології у вивченні інших психологічних дисциплін.	часних психологічних дослідженнях.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 (2) кредитів ЄКТС 90 (64) годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин							
		<i>(денна форма навчання)</i> 83 год.				<i>(заочна форма навчання)</i> 64 год.			
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські	СРС
1.	Тема 1. Зарубіжна психологія на перетині ХХ-ХХІ століття: основні тенденції розвитку.	2	2		6	1	1		6
2.	Тема 2. Психоаналітичний напрям у сучасній психології. Его-психологія.	2		2	10	2	1	1	12
3.	Тема 3. Когнітивний напрям у сучасній зарубіжній психології.	2	2		11	1	1		10
4.	Тема 4. Гуманістично-орієнтований напрям у психології. Екзистенціальна психологія.	2	2	2	11	2	1	1	12
5.	Тема 5. Гештальтпсихологія – теорія цілісності.	2	2		12	2	1	1	12
6.	Тема 6. Нейропсихологія.	2			10	1	1		8
7.	Тема 7. Онтопсихологія.	2	2		10	1	1		8
8.	Тема 8. Інтегральна психологія.	2		2	11	2	1	1	10
Разом:		16	10	6	74	12	8	4	78

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1. 1.1	Змістовий модуль 1. Стан сучасної зарубіжної психології. Основні напрями психології. Тема 1. Психологія на перетині ХХ-ХХІ століття: основні тенденції розвитку. <i>Зміст теми</i> Криза у психології та її наслідки (аналіз трьох етапів кризи психології ХХ ст., їх вплив на розвиток психології як науки).	5 (7)	2 (1)

	Методологія сучасної психології (відсутність єдиної методології, природничонауковий та гуманістичний підхід до вивчення явищ психології, розвив між академічною та практичною психологією, формування великої кількості наукових течій та шкіл). <i>Рекомендована література:</i> 1. Ждан А.Н. <i>История психологии: Учебник.</i> - М.: Изд-во МГУ, 1990. - 367 с. 2. Зейгарник Б. В. <i>Теория личности Курта Левина.</i> - М.: МГУ, 1981, - 118 с. 3. <i>Психологический словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского.</i> – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Политиздат, - 494 с. 4. Маслоу А. <i>Психология бытия.</i> – К.: Ваклер, 1997. – 300 с.		
1.2	Тема 2. Психоаналітичний напрям у сучасній психології. Его-психологія. <i>Зміст теми</i> Основи психоаналізу З.Фрейда. Аналітична психологія К.Юнга. Індивідуальна психологія А.Адлера. Соціокультурна психологія К.Хорні (вплив соціуму на особистість, поняття базової тривоги, причини неврозів, десять невротичних потреб, поняття «реальне Я», основні стратегії компенсації базової тривоги). А. Фрейд про механізми психологічного захисту (поняття захисного механізму, опис основних захисних механізмів: витіснення, заперечення, раціоналізація, ізоляція, регресія, реактивне утворення, проекція, сублімація). М. Кляйн про любов і ненависть (поняття теорії об'єктних відносин, роль інстинкту життя та інстинкту смерті (агресії і любові) у розвитку дитини, опис любові не як еротичного бажання, а як турботи про іншого, взаємозв'язок почуттів любові та ненависті). Д. Віннікот: психологічні чинники розвитку дитини. Поняття особистісної ідентичності та відчуття буття, власного існування. Вплив матері на розвиток дитини. Межа між «істинним Я» та «неістинним (неправдивим) Я». Поняття перехідного об'єкту. Х. Кохут: «Я-психологія». Дослідження нарцисизму. Г.С.Салліван: теорія міжособистісних стосунків. Особистість – як продукт соціальної взаємодії. Вплив міжособистісного досвіду на розвиток особистості. Епігенетична теорія Е. Еріксона. Поняття епігенетичного принципу. Загальна характеристика стадій психосоціального розвитку. Поняття ідентичності та кризи ідентичності. Основні аспекти ідентичності. Основні ідеї его-психології – уявлення про Я, як про головну формувальну силу особистості, що не залежить від Воно, відповідального за ідентичність особистості. Н. Мак-Вільямс: структура особистості в розвитку, типологія особистості: шизоїдний, депресивний, нарцистичний, обсесивно-компульсивний, істероїдний. Суть структури характеру на основі використання двох вимірів. <i>Рекомендована література:</i> 1. Фрейд З. <i>Введение в психоанализ: Лекции.</i> - М.: Наука, 1991. - 456 с. 2. Фрейд З. <i>Психология бессознательного.</i> - М.: Просвещение, 1989. - 448 с. 3. Фрейд З. <i>Введение в психоанализ. Лекции.</i> – М.: Наука, 1991. – 456 с. 4. Холл К.С., Линдсей Г. <i>Теория личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун.</i> - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с. 5. Хорни К. <i>Ваши внутренние конфликты.</i> – СПб.: Лань, 1997. – 212 с. 6. Хьелл Л., Зиглер Д. <i>Теории личности.</i> - СПб.: Питер, 1999. – 608 с.	12 (14)	0 (1)

1.3	Тема 3. Когнітивний напрям у сучасній зарубіжній психології. <i>Зміст теми</i> Загальна характеристика когнітивного напрямку у психології. Когнітивно-поведінкова терапія – провідний, сучасний, науково-обґрунтований метод психотерапевтичної допомоги з багатьма видами проблем та розладів у сфері психічного здоров'я. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі. Когнітивний підхід Дж. Міллера, У. Найсера. Вивчення впливу інформації ззовні та когнітивних схем індивіда на реагування на нові ситуації У. Найсером. Ключові характеристики КПТ. Сучасні напрями розвитку КПТ. Когнітивні техніки. Поняття «схеми». 5 категорій схем відповідно до їх функцій: когнітивні, емоційні, мотиваційні, інструментальні, контрольні. Поняття «автоматичних думок». Принцип самопомоги та віра у ресурси людини як основа терапії Бека. <i>Рекомендована література:</i> 1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: (Учб. посібник для студентів ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів) / Худож. оформ. В.Б.Лопатева. – Харків: Фоліо, 1996. – 237 с. 2. Когнитивная психология. Учебник для вузов / Под ред. В. Н. Дружинина, Д. В. Ушакова – М.: ПЕР СЭ, 2002 – 480 с. 3. Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академический Проект; Трикста, 2004. – 464 с. 4. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с. 5. Психология личности: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с. – Бібліогр.: с. 263 – 293. 6. Холл К.С., Линдсей Г. Теория личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун. - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с. 7. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. - СПб.: Питер, 1999. – 608 с.	12 (11)	2 (1)
2 2.1	Змістовий модуль 2. Особистісно-орієнтовані напрями психології. Тема 4. Гуманістично-орієнтований напрям у психології. Екзистенціальна психологія. <i>Зміст теми</i> Основні положення гуманістичного підходу. Передумови виникнення. Гуманістична психологія А.Маслоу: основні поняття. Загальна характеристика клієнт-центрованої терапії К.Роджерса. Тріада Роджерса. Смисл життя, свобода та відповідальність особистості у «логотерапії» Віктора Еміля Франкла. Загальна характеристика екзистенційної психології. Основні питання екзистенційної психології – страх смерті, сенс життя й віри в Бога, самотності, відповідальності. Поняття буття-у-світі та небуття. Причини неврозів. <i>Рекомендована література:</i> 1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ./Общ. ред. М. С. Мацковского. После­словие Л. Г. Ионина и М. С. Мацковского. - СПб.: Лениздат, 1992. - 400 с. 2. Маслоу А. Психология бытия. – К.: Ваклер, 1997. – 300 с. 3. Мерлин В. С. Психология индивидуальности. – М.: ИПП, 1996. – 445 с. 4. Роджерс К.Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Монография. / Пер. с англ. О.Кондрашовой, Р. Кучкаровой. Редакторы И.Гришпун, С.Бобко, В.Ряшина. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 464 с. (Серия «Психологическая коллекция»).	12 (14)	2 (1)

	5. Франкл В. Сказать жизни «Да!»: психолог в концлагере / В. Франкл; Пер. с нем. – М.: Альпина нон-фикшн, 2009. – 239 с. 6. Франкл В. Человек в поисках смысла: Сборник: Пер. с англ. и нем. / Общ. ред. Л.Я.Гозмана и Д.А.Леонтьева; вст. ст. Д.А.Леонтьева. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.: ил. – (Б-ка зарубежной психологии). 7. Франкл В. Доктор и душа: Пер. с англ. А.А.Бореева. – СПб.: «Ювента», 1997. – 288 с.		
2.2	Тема 5. Гештальтпсихологія – теорія цілісності. Зміст теми Історія створення гештальттерапії. Сутність гештальттерапії. Ф.Перлз – засновник гештальтпсихології. Основні принципи гештальтпсихології. Психотехніки. Робота зі сновидіннями. Природа людини у парадигмі гештальттерапії. <u>Рекомендована література:</u> 1. Холл К.С., Ліндсей Г. Теорія личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун. - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с. 2. Хьелл Л., Зиглер Д. Теорія личности. - СПб.: Питер, 1999. – 608 с. 3. Эйдемилер Э.Г., Юстицкис В.В. Психология и психотерапия семьи. СПб.: Питер, 1999. – 656 с.	12 (14)	2 (1)
3 3.1	Змістовий модуль 3. Модерні напрями психології. Тема 6. Нейропсихологія. Зміст теми Нейропсихологія - міждисциплінарний науковий напрямок, що лежить на стику психології і нейронауки, націлена на розуміння зв'язку структури і функціонування головного мозку з психічними процесами і поведінкою живих істот. Вклад О. Лурія у розвиток вітчизняної нейропсихології. Основні напрями нейропсихології. Значення нейропсихологічних досліджень для загальної психології. Сучасне застосування нейропсихології. <u>Рекомендована література:</u> 1. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии: учеб. для студентов вузов Т.Г. Визель . – М.: АСТАстрель Транзиткнига, 2005. – 384, (16) с. – (Высшая школа). 2. Лурія А. Р. Мозг и психические процессы – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 330 с. 3. Лурія А.Р. Основы нейропсихологии: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования / А.Р.Лурія. – 8-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2013. – 384 с. 4. Хомская Е. Д. Х76 Нейропсихология: 4-е издание. м СПб.: Питер, 2005. – 496 с: ил. – (Серия «Классический университетский учебник»).	10 (9)	0 (1)
3.2	Тема 7. Онтопсихологія. Зміст теми Новизна направлення «Онто». Історія розвитку. Психотерапевтичні прийоми. Принципи роботи онтопсихолога, відмінності від інших психологічних шкіл. <u>Рекомендована література:</u> 1. Менегетти Антонио Учебник по онтопсихологии / Издание 2-е, переработанное и дополненное. Перевод с итальянского ННБФ «Онтопсихология». – М.: ННБФ «Онтопсихология», 2007. – 608 с. 2. Ассаджоли Р. Психосинтез. Пер. с англ. - М.: Рефл-бук, К.6 Ваклер, 1997. – 320 с. 3. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учебное пособие. – М.: Осъ-89, 2003. – 272 с. 4. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с.	10 (9)	2(1)
3.3	Тема 8. Інтегральна психологія. Зміст теми Постулати вчення інтегральної психології. Поняття інтегральної психології. Мета інтегральної психології. Робота інтегрального психолога. <u>Рекомендована література:</u>	10 (12)	0 (1)

	1. Босовська Застосування позитивної психотерапії в подружньому консультуванні // Наукові записки Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України - К., 2005. Вип.. 26, т.1, с. 144-149. 2. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия. Краткий лекционный курс лекций. СПб.: Речь, 2001. – 144 с. 3. Карвасарский Б.Д. (общая редакция) Психотерапевтическая энциклопедия. – СПб.: Питер, 1999. – 752 с.		

4.2. Плани семінарських занять

Зміст завдань до семінарських занять

Теми семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Зарубіжна психологія на перетині ХХ-ХХІ століття: основні тенденції розвитку.

1. Методологія сучасної психології.

2. Криза у психології та її наслідки.

3. Розвив між академічною та практичною психологією, формування великої кількості наукових течій та шкіл

Рекомендована література:

1. Ждан А.Н. История психологии: Учебник. - М.: Изд-во МГУ, 1990. - 367 с.

2. Зейгарник Б. В. Теория личности Курта Левина. - М.: МГУ, 1981, - 118 с.

3. Психологический словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Политиздат, - 494 с.

4. Маслоу А. Психология бытия. – К.: Ваклер, 1997. – 300 с.

Семінарське заняття № 2

Психоаналітичний напрям у сучасній психології. Его-психологія.

1. Д. Віннікот: психологічні чинники розвитку дитини.

2. Х. Кохут: «Я-психологія». Дослідження нарцисизму.

3. Г.С.Салліван: теорія міжособистісних стосунків.

4. Поняття ідентичності та кризи ідентичності. Основні аспекти ідентичності.

5. Основні напрацювання Н.Мак-Вільямс стосовно розуміння структури особистості в клінічному процесі та практичні рекомендації по проведенню психоаналітичної терапії.

Рекомендована література:

1. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. - М.: Наука, 1991. - 456 с.

2. Фрейд З. Психология бессознательного. - М.: Просвещение, 1989. - 448 с.

3. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. – М.: Наука, 1991. – 456 с.

4. Холл К.С., Линдсей Г. Теория личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун. - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с.

5. Хорни К. Ваши внутренние конфликты. – СПб.: Лань, 1997. – 212 с.

6. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. - СПб.: Питер, 1999. – 608 с.

Семінарське заняття № 3

Когнітивний напрям у сучасній зарубіжній психології.

1. Використання когнітивно-поведінкової терапії в сучасній Україні.

2. Ключові характеристики КПТ. Метод «Сократівських запитань».

3. Когнітивні техніки.

4. Перебіг терапії.

Рекомендована література:

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: (Учб. посібник для студентів ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів) / Худож. оформ. В.Б.Лопатєва. – Харків: Фоліо, 1996. – 237 с.

2. Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академический Проект; Трикста, 2004. – 464 с.

3. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с.

4. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с. – Бібліогр.: с. 263 – 293.

5. Холл К.С., Линдсей Г. Теория личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун. - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с.

6. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. - СПб.: Питер, 1999. – 608 с.

Семінарське заняття № 4

Гуманістично-орієнтований напрям у психології. Екзистенціальна психологія.

1. Передумови виникнення гуманістичної психології.
2. Загальна характеристика клієнт-центрованої терапії К.Роджерса.
3. Основні питання екзистенційної психології.
4. Причини неврозів.

Рекомендована література:

1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ./Общ. ред. М. С. Мацковского. Послесловие Л. Г. Ионина и М. С. Мацковского. - СПб.: Лениздат, 1992. - 400 с.

2. Маслоу А. Психология бытия. – К.: Ваклер, 1997. – 300 с.

3. Мерлин В. С. Психология индивидуальности. – М.: ИПП, 1996. – 445 с.

4. Роджерс К.Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Монография. / Пер. с англ. О.Кондрашовой, Р. Кучкаровой. Редакторы И.Гришпун, С.Бобко, В.Ряшина. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 464 с. (Серия «Психологическая коллекция»).

5. Франкл В. Сказать жизни «Да!»: психолог в концлагере / В. Франкл; Пер. с нем. – М.: Альпина нон-фикшн, 2009. – 239 с.

6. Франкл В. Человек в поисках смысла: Сборник: Пер. с англ. и нем. / Общ. ред. Л.Я.Гозмана и Д.А.Леонтьева; вст. ст. Д.А.Леонтьева. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.: ил. – (Б-ка зарубежной психологии).

7. Франкл В. Доктор и душа: Пер. с англ. А.А.Бореева. – СПб.: «Ювента», 1997. – 288 с.

Семінарське заняття № 5

Гештальтпсихологія – теорія цілісності.

1. Сутність гештальттерапії.
2. Основні принципи гештальтпсихології.
3. Психотехніки.

Рекомендована література:

1. Лебедева Н.М., Иванова Е.А. Путешествие в Гештальт: теория и практика. - СПб.: Речь, 2005. - 555с.

2. Теплов Б. М. О Максе Вертгеймере, основателе гештальтпсихологии // Психология и психофизиология индивидуальных различий. - М., Воронеж: 1998. - С. 408-409.

Семінарське заняття № 6

Нейропсихологія.

1. Нейропсихологія і її місце в ряду соціальних і біологічних наук.
2. Нейропсихологічний аналіз розладів вищих психічних функцій.
3. Нейропсихологічний аналіз порушень емоційно-особистісної сфери та свідомості при локальних ураженнях мозку.
4. Нейропсихологічна реабілітація.

Рекомендована література:

1. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии: учеб. для студентов вузов Т.Г. Визель . – М.: АСТАстрель Транзиткнига, 2005. – 384, (16) с. – (Высшая школа).

2. Лурия А. Р. Мозг и психические процессы – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 330 с.

3. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования / А.Р.Лурия. – 8-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2013. – 384 с.

4. Хомская Е. Д. Х76 Нейропсихология: 4-е издание. м СПб.: Питер, 2005. – 496 с: ил. – (Серия «Классический университетский учебник»).

Семінарське заняття № 7

Онтопсихологія.

1. Психотерапевтичні прийоми в онтопсихології.
2. Принципи роботи онтопсихолога, відмінності від інших психологічних шкіл.

3. Особливості застосування в сучасних умовах.

Рекомендована література:

1. Менегетти Антонио Учебник по онтопсихологии / Издание 2-е, переработанное и дополненное. Перевод с итальянского ННБФ «Онтопсихология». – М.: ННБФ «Онтопсихология», 2007. – 608 с.
2. Ассаджоли Р. Психосинтез. Пер. с англ. - М.: Рефл-бук, К.6 Ваклер, 1997. – 320 с.
3. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учебное пособие. – М.: Ось-89, 2003. – 272 с.
4. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с.

Семінарське заняття № 8

Інтегральна психологія.

1. Передумови виникнення інтегральної психології.
2. Інтегральний тренінг.
3. Вимоги до інтегрального психолога.
4. Особливості популяризації інтегральної психології в сучасних умовах.

Рекомендована література:

1. Босовська Застосування позитивної психотерапії в подружньому консультиванні // Наукові записки Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України - К., 2005. Вип.. 26, т.1, с. 144-149.
2. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия. Краткий лекционный курс лекций. СПб.: Речь, 2001. – 144 с.
3. Карвасарский Б.Д. (общая редакция) Психотерапевтическая энциклопедия. – СПб.: Питер, 1999. – 752 с.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності.

№ з/п	Назва теми	Форми звітності	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	Конспект лекцій	0 (8)
2.	Підготовка до семінарських занять.	Виступи, опрацювання літератури.	0 (16)
3.	Підготовка доповідей, рефератів.	Доповіді	20 (15)
4.	Творчі завдання (розробка кросвордів, контрольних тестових питань, презентацій).	Творчі роботи	44 (25)
5.	Підготовка до модульного контролю	Відповіді на питання модульного контролю	36
	Разом		100

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Модульний контроль №1

1. Тести складаються на основі питань відповідних тем. Правильна відповідь за кожне тестове питання оцінюється 1 балом.

- Тести до I модуля складаються з 12 питань (максимальна кількість – **12 балів**):
- 5 питань з теми 1;
 - 4 питання з теми 2;
 - 3 питання з теми 3.

Модульний контроль №2

- Тести до II модуля складаються з 12 питань (максимальна кількість – **12 балів**):
- 6 питань з теми 4;
 - 6 питань з теми 5.

Модульний контроль №3

- Тести до III модуля складаються з 12 питань (максимальна кількість – **12 балів**):
- 4 питання з теми 6;
 - 4 питання з теми 7;

- 4 питання з теми 8.

Форми і методи підсумкового контролю

Питання до заліку

1. Методологія сучасної психології.
2. Криза у психології та її наслідки (аналіз трьох етапів кризи психології ХХ ст., їх вплив на розвиток психології як науки).
3. Зародження сучасних напрямків у психології особистості, загальна характеристика основних напрямків сучасної психології.
4. Зародження сучасних напрямків у психології особистості, загальна характеристика основних напрямків сучасної психології: психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія.
5. Зародження сучасних напрямків у психології особистості, загальна характеристика основних напрямків сучасної психології: гуманістична психологія, гештальтпсихологія, трансперсональна психологія.
6. Внесок З. Фрейда у заснування психодинамічної теорії.
7. Принципи та методи психоаналізу.
8. Свідомі та несвідомі аспекти особистості. Структура особистості за З. Фрейдом.
9. Его-психологія А. Фрейд.
10. Аналітична психологія К. Юнга.
11. Структура особистості за К. Юнгом. Вчення про колективне несвідоме.
12. Індивідуальна психологія А. Адлера.
13. Компенсація, гіперкомпенсація та почуття неповноцінності у теорії А. Адлера.
14. Створення концепції кризи ідентичності Е. Еріксоном.
15. Психосоціальні стадії розвитку за Е. Еріксоном.
16. Поняття про архетипи.
17. А. Адлер про порядок народження або про різницю між старшими, середніми та молодшими дітьми у сім'ї.
18. Вплив теорії А. Адлера на подальший розвиток психології.
19. Поняття про базальне почуття тривоги за К. Хорні. Три групи невротичних потреб за К. Хорні.
20. Три типи невротичної поведінки за К. Хорні.
21. Основні ідеї его-психології.
22. Д.Віннікот про психологічні чинники розвитку особистості.
23. Загальна характеристика екзистенційної психології.
24. Х. Кохут як засновник селф-психології.
25. Психоаналіз Н. Мак-Вільямс.
26. Г.С.Салліван: теорія міжособистісних стосунків.
27. Основні напрацювання Н.Мак-Вільямс стосовно розуміння структури особистості в клінічному процесі.
28. Поняття ідентичності та кризи ідентичності. Основні аспекти ідентичності.
29. Логотерапія В. Франкла.
30. В. Франкл про пошуки сенсу життя.
31. Загальна характеристика екзистенційної психології.
32. Основні питання екзистенційної психології.
33. Основні принципи гуманістичної психології.
34. А. Маслоу — засновник гуманістичної психології. Ієрархія мотивів за Маслоу.
35. Поняття про самоактуалізацію у теорії А. Маслоу. Характеристика людини, що досягла самоактуалізації.
36. К. Роджерс та його внесок у розвиток гуманістичної психології.
37. К. Роджерс та гуманістична психотерапія — терапія, центрована на клієнті.
38. Р. Мей про мистецтво психологічного консультування.
39. Внесок Г. Олпорта у розвиток гуманістичної психології. Риси особистості за Г. Олпортом. Г.

Олпорт про особистість та мотивацію.

40. Гуманістичний напрям у психології як «третя сила» науки.
41. Ключові характеристики КПТ. Метод «Сократівських запитань».
42. Когнітивні техніки. Перебіг терапії.
43. Вплив гуманістичної психології на розвиток сучасної психотерапії.
44. Основні поняття гештальтпсихології.
45. Історія виникнення гештальтпсихології. М. Вертгеймер, К. Коффка, В. Кьолер та їх внесок у заснування гештальтпсихології.
46. Розвиток гештальтпсихології та її основні поняття: «гештальт», «фігура та фон», «фі-феномен», константність, транспозиція.
47. Поняття про ізоморфізм у гештальтпсихології.
48. Сутність когнітивної психології.
49. Когнітивна психологія У. Найсера.
50. Особливості когнітивно-поведінкової терапії.
51. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі.
52. Когнітивний підхід Дж. Міллера.
53. Когнітивний підхід У. Найсера.
54. Ключові характеристики КПТ.
55. Принцип самопомоги та віра у ресурси людини як основа терапії Бека.
56. Сутність когнітивної психології.
57. Основні напрямки нейропсихології.
58. Значення нейропсихологічних досліджень для загальної психології. Сучасне застосування нейропсихології.
59. Вклад О. Лурія у розвиток вітчизняної нейропсихології.
60. Нейропсихологія і її місце в ряду соціальних і біологічних наук.
61. Нейропсихологічний аналіз розладів вищих психічних функцій.
62. Нейропсихологічний аналіз порушень емоційно-особистісної сфери та свідомості при локальних ураженнях мозку.
63. Принципи роботи онтопсихолога, відмінності від інших психологічних шкіл.
64. Новизна напрямлення «Онто». Історія розвитку. Психотерапевтичні прийоми в онтопсихології.
65. Передумови виникнення інтегральної психології.
66. Інтегральний тренінг.
67. Постулати вчення інтегральної психології.
68. Поняття інтегральної психології. Мета інтегральної психології.
69. Особливості роботи інтегрального психолога.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3			100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		100
10	10	10	15	10	10	8	27		

Критерії оцінювання знань студентів

У процесі оцінювання навчальних досягнень застосовуються такі методи

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; конспект, реферат.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Значення оцінки	Оцінка за шкалою ECTS	Залік
1 – 34	«незадовільно»	(з обов'язковим повторним вивченням курсу)	F	не зараховано
35 – 59	«незадовільно»	(з можливістю повторного складання)	FX	
60 – 68	«достатньо»	Мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	E	зараховано
69-74	«задовільно»	Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	D	
75 – 81	«добре»	В цілому добрий рівень знань(умінь) з незначною кількістю помилок	C	
82-89	«дуже добре»	Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	B	
90 – 100	«відмінно»	Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	A	

VI. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

1. Ассаджолі Р. Психосинтез. Пер. с англ. - М.: Рефл-бук, К.6 Ваклер, 1997. – 320 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ./Общ. ред. М. С. Мацковского. Послесловие Л. Г. Ионина и М. С. Мацковского. - СПб.: Лениздат, 1992. - 400 с.
3. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: (Учб. посібник для студентів ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів) / Худож. оформ. В.Б.Лопатєва. – Харків: Фоліо, 1996. – 237 с.
4. Босовська Застосування позитивної психотерапії в подружньому консультуванні // Наукові записки Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України - К., 2005. Вип.. 26, т.1, с. 144-149.
5. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия. Краткий лекционный курс лекций. СПб.: Речь, 2001. – 144 с.
6. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии: учеб. для студентов вузов Т.Г. Визель . – М.: АСТАстрель Транзиткнига, 2005. – 384, (16) с. – (Высшая школа).
7. Ждан А.Н. История психологии: Учебник. - М.: Изд-во МГУ, 1990. - 367 с.
8. Зейгарник Б. В. Теория личности Курта Левина. - М.: МГУ, 1981, - 118 с.
9. Когнитивная психология. Учебник для вузов / Под ред. В. Н.Дружинина, Д. В. Ушакова – М.: ПЕР СЭ, 2002 – 480 с.
10. Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академический Проект; Трикста, 2004. – 464 с.
11. Лебедева Н.М., Иванова Е.А. Путешествие в Гештальт: теория и практика. - СПб.: Речь, 2005. - 555с.
12. Лурия А. Р. Мозг и психические процессы – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 330 с.
13. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования / А.Р.Лурия. – 8-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2013. – 384 с.
14. Маслоу А. Психология бытия. – К.: Ваклер, 1997. – 300 с.

15. Мей Р. Искусство психологического консультирования. Как давать и приобретать душевное здоровье. – М.: «Класс», 2001. – 256 с.
16. Менегетти Антонио Учебник по онтопсихологии / Издание 2-е, переработанное и дополненное. Перевод с итальянского ННБФ «Онтопсихология». – М.: ННБФ «Онтопсихология», 2007. – 608 с.
17. Мерлин В. С. Психология индивидуальности. – М.: ИПП, 1996. – 445 с.
18. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с.
19. Общая психотерапия: Рук. для врачей / В.Т.Кондрашенко, Д.И.Донской, С.А.Игумнов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 524 с.
20. Психологический словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Политиздат, - 494 с.
21. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с. – Бібліогр.: с. 263 – 293.
22. Роджерс К.Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Монография. / Пер. с англ. О.Кондрашовой, Р. Кучкаровой. Редакторы И.Гришпун, С.Бобко, В.Ряшина. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 464 с. (Серия «Психологическая коллекция»).
23. Теплов Б. М. О Максе Вертгеймере, основателе гештальтпсихологии // Психология и психофизиология индивидуальных различий. – М., Воронеж: 1998. – С. 408-409.
24. Франкл В. Доктор и душа: Пер. с англ. А.А.Бореева. – СПб.: «Ювента», 1997. – 288 с.
25. Франкл В. Сказать жизни «Да!»: психолог в концлагере / В. Франкл; Пер. с нем. – М.: Альпина нон-фикшн, 2009. – 239 с.
26. Франкл В. Человек в поисках смысла: Сборник: Пер. с англ.и нем. / Общ. ред. Л.Я.Гозмана и Д.А.Леонтьева; вст. ст. Д.А.Леонтьева. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.: ил. – (Б-ка зарубежной психологии).
27. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. – М.: Наука, 1991. - 456 с.
28. Фрейд З. Психология бессознательного. – М.: Просвещение, 1989. - 448 с.
29. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. – М.: Наука, 1991. – 456 с.
30. Холл К.С., Линдсей Г. Теория личности . Пер. с англ. И. Б. Гриншпун. - М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. - 592с.
31. Хомская Е. Д. Х76 Нейропсихология: 4-е издание. м СПб.: Питер, 2005. – 496 с: ил. – (Серия «Классический университетский учебник»).
32. Хорни К. Ваши внутренние конфликты. – СПб.: Лань, 1997. – 212 с.
33. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. - СПб.: Питер, 1999. – 608 с.
34. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учебное пособие. – М.: Ось-89, 2003. – 272 с.
35. Эйдемилер Э.Г., Юстицкис В.В. Психология и психотерапия семьи. СПб.: Питер, 1999. – 656 с.
36. Ялом И. Экзистенциальная психотерапия. - М.: Независимая фирма «Класс», 2005. – 576 с.

Допоміжна

1. Базыма Б. А. Цвет и психика. – Харьков: ХДАК, 2001. – 172 с.
2. Киселева М. В. Арттерапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми / М.В. Киселева. – СПб.: Речь, 2007. – 160 с.
3. Копытин А.И. Теория и практика арт-терапии / А.И. Копытин. – СПб.: Питер, 2010. –336 с.
4. Осипова А. А. Общая психокоррекция: Учебное пособие / А. А. Осипова. – М.: ТЦ Сфера, 2002. – 175 с.

Інформаційні ресурси

1. http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/yuridichna_psihologiya_-_bochelyuk_vy
2. http://chitalka.info/pr4_15/pr4_15index.htm
3. <http://student-lib.net/index.php?page=0-631-632>
4. http://www.koob.ru/vasilyev_v_l/yuridicheskaya_psihologiya_vasilyev

Навчально-методична картка курсу «Сучасні напрями зарубіжної психології»

Всього: 90 (90) год. Лекційних 10 год., семінарських 6 год. Самостійна робота – 74 год. Залік- 1 год.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	I модуль. Стан сучасної зарубіжної психології. Основні напрями психології.			II модуль. Особистісно-орієнтовані напрями психології.		III модуль. Модерні напрями психології.		
Дата	03.09.21	03.09.21	10.09.21	17.09.21	24.09.21	29.10.21	05.11.21	12.11.21
Теми	Психологія на перетині XX-XXI століття: основні тенденції розвитку.	Психоаналітичний напрям у сучасній психології. Его-психологія.	Когнітивний напрям у сучасній зарубіжній психології.	Гуманістично-орієнтований напрям у психології. Екзистенціальна психологія.	Гештальтпсихологія – теорія цілісності.	Нейропсихологія.	Онтопсихологія.	Інтегральна психологія.
Самостійна робота	Підготовка реферату/презентацій, перегляд рекомендованих фільмів, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до дискусій та модульних контролів.							
Поточний контроль	Участь в дискусіях та обговоренні рекомендованих для перегляду фільмів та опрацьованих джерел.							
Підсумковий контроль	Залік							